

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Vokiečių lingvistikos pagrindai	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Dr. Lina Plaušinaitytė Kitas (-i):	VU Filologijos fakulteto Baltijos kalbų ir kultūrų institutas, Vokiečių filologijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
kontaktinė (auditorinė)	šeštas semestras	Vokiečių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Įvadinis kalbotyros kursas, vokiečių kalbos žinios	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
<p>Tai apžvalginis vokiečių kalbotyros kursas. Juo siekiama ugdyti bendrąjį supratimą apie vokiečių kalbotyrą, jos istorinę raidą ir dabartines tendencijas. Studijuojantieji išmoks lyginti ir vertinti įvairius kalbotyros metodus, susipažins su galimybėmis pritaikyti skirtingus metodus praktinei kalbos duomenų analizei, mokysis giliau ir objektyviau analizuoti ir vertinti vokiečių kalbos sistemą ir įvairius kalbinius reiškinius.</p> <p>Taip pat studijuojantieji mokysis rinkti informaciją, analizuoti kalbotyros dalykinę literatūrą, glaustai pristatyti pasirinktą temą, kritiškai mąstyti, kelti svarbius klausimus ir ieškoti atsakymų į juos.</p> <p>Dalyką išklause studentai gebės savarankiškai rinkti ir sisteminti informaciją iš įvairių šaltinių, kelti probleminius klausimus ir aktyviai dalyvauti diskusijoje. Taip pat bus skatinami mokytris savarankiškai, planuoti laiką ir laikytis nustatytų terminų.</p>

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Dalyką išklause studentai:		
– įgis žinių apie įvairias istoriškai susiklosčiusias vokiečių kalbotyros mokyklas nuo XVII a. iki šių dienų	paskaita, seminaras, probleminis dėstymas, informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas, santraukos rengimas	Egzaminas raštu (uždarosios užduotys (<i>testas su atsakymų variantais</i>), minipranešimai, rašto (kursinis) darbas
– įgis žinių apie įvairius kalbos tyrimo metodus, jų raidą, tarpusavio ryšius, privalumus ir trūkumus;	paskaita, seminaras, probleminis dėstymas, informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas, santraukos rengimas	Egzaminas raštu (uždarosios užduotys (<i>testas su atsakymų variantais</i>), minipranešimai, rašto (kursinis) darbas
– išmoks skirti įvairias kalbotyros mokyklas ir orientotis plačiame šiuolaikinės kalbotyros kontekste	paskaita, seminaras, probleminis dėstymas, informacijos paieška,	Egzaminas raštu (uždarosios užduotys (<i>testas su atsakymų</i>

	literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas, santraukos rengimas	<i>variantais</i>), minipranešimai, dalyvavimas seminaruose, rašto (kursinis) darbas,
- išmoks taikyti bei kritiškai vertinti įvairius kalbos tyrimo metodus ir suvokti, kokiam tikslui kiekvienas jų gali būti naudingas;	paskaita, seminaras, probleminis dėstymas, informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas, santraukos rengimas	Egzaminas raštu (uždarosios užduotys (<i>testas su atsakymų variantais</i>), minipranešimai, rašto (kursinis) darbas, dalyvavimas seminaruose
- gebės sklandžiai pristatyti skirtingas kalbotyros mokyklas vokiečių kalba bendraudami su įvairiomis auditorijomis;	informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas	Pranešimas, mokslinio straipsnio santrauka, pasisakymai seminaruose
- gebės aprašyti, analizuoti ir aiškinti vokiečių kalbos reiškinius, vartodami tinkamą terminiją ir kritiškai taikydami tinkamus metodus, gebės išvelgti ryšius tarp jų;	paskaita, seminaras, probleminis dėstymas, informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas, santraukos rengimas	Minipranešimai, dalyvavimas seminaruose, rašto (kursinis) darbas
- gebės rinkti ir sisteminti informaciją	informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas, santraukos rengimas	Minipranešimai, dalyvavimas seminaruose, rašto (kursinis) darbas
- gebės kelti probleminius klausimus ir dalyvauti diskusijoje	paskaita, seminaras, probleminis dėstymas	aktyvus dalyvavimas seminaruose, minipranešimų rengimas
- gebės planuoti laiką ir laikytis terminų	pranešimo rengimas ir pristatymas, santraukos rengimas	Laiku pateiktas rašto (kursinis) darbas, minipranešimų rengimas seminarams
- gebės vertinti savo akademinis pasiekimus ir sieks juos pagerinti		Diskusijos, atsiliepimai, komentarai

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Vokiečių kalbotyros užuomazgos XVII a. Kalbos draugijos (<i>Fruchtbringende Gesellschaft</i>) ir jų veikla. Diskusija dėl vokiečių literatūrinės kalbos formos ir pagrindo. Pirmieji aiškinamieji vokiečių kalbos žodynai ir deskriptyvinės gramatikos užuomazgos. Justus Georg Schottel, Kaspar Stieler ir kiti.	2						2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, analizė
2. XVIII a. pastangos kodifikuoti vokiečių kalbą ir įtvirtinti vieningus literatūrinės kalbos pagrindus. Johanno Christopho Gottschedo gramatikos rengimo principai. Diskusija dėl „geriausio“ vokiečių kalbos dialekto. Johanno Christopho Adelungo gramatika ir žodynas.	2						2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, analizė, diskusijos, užduotys
3. Apšvietos laikotarpio kalbos diskusijų filosofinė kryptis: kalba ir mąstymas, kalbos kilmė. Leibnitzo idėjos dėl kalbos ir proto sąsajų, Herderio teorija apie kalbos kilmę, Humboldto idealistinė kalbos filosofija, kalba kaip pasaulio konstravimo instrumentas.	2						2	2	
4. Lyginamosios-istorinės kalbotyros raida XIX a. Šlėgelių indėlis į kalbotyros raidą, morfologinė kalbų tipologija, teoriniai lyginamosios kalbotyros pagrindai. Augusto Šleicherio teorija apie kalbos kaip	2						2	2	

organizmo veikimą ir kalbotyros bei gamtos mokslų paraleles. Lyginamosios-istorinės germanistikos kūrėjai broliai Grimai ir jų veikla. Jakobo Grimo <i>Geschichte der deutschen Sprache</i> , Leipzig 1848 <i>Deutsche Grammatik</i> , Göttingen 1819 ir 1822. Brolių Grimų pradėtas <i>Deutsches Wörterbuch</i> 1852 - 1960.									
5. Jaunagramatikių mokykla kaip atsakas į XIX a. istorizmą. Kalbotyros posūkis nuo rekonstrukcijos link duomenų analizės. Mėginimai atsigręžti į dabartinę kalbą ir peržengti fonologijos bei morfologijos rėmus. Hermano Paulio <i>Prinzipien der Sprachgeschichte</i> . Dialektologijos raida.	2						2	2	
6. Ferdinando de Saussuro įtaka kalbotyros mokslui XX a. pradžioje. Struktūralizmo atsiradimas, pagrindinės jo mokyklos: Prahos, Kopenhagos ir amerikietiškas struktūralizmas.	2						2	2	
7. Struktūralizmo recepcija vokiečių kalbotyroje. Hanso Glinzo vokiečių kalbos gramatika. Specifinis vokiečių kalbotyros kelias – žodžių laukų teorija (Jost Trier) ir turinio gramatika (Leo Weisgerber)	2						2	2	
8. Nuo generatyvinės gramatikos iki minimalistinės sintaksės. Naomo Chomskio atsakas į struktūralizmą ir jo teorijos atgarsiai vokiečių kalbotyroje. Valentingumo teorija ir jos apraiškos vokiečių kalbotyroje. Vokiečių kalbos veiksmažodžių, būdvardžių ir daiktavardžių valentingumo žodynai.	2						2	2	
9. Pragmatikos sąvoka, pragmatinės kalbotyros mokyklos. Kalbos akto teorija (J. Austin, J. Searle) ir jos atspindžiai vokiečių kalbotyros moksle.	2						2	2	
10. Naujos kalbotyros kryptys ir mokyklos: dialogo gramatika. Konversacijų/pokalbių analizė. Teksto lingvistika.	2						2	2	Mokslinės literatūros skaitymas, analizė, diskusijos, užduotys
11. Sociolingvistika ir šiuolaikinė dialektologija. Psicholingvistika. Kognityvinė lingvistika, kognityvinių metaforų teorija.	2						2	2	
12. Diskurso analizė kaip multimodalus tyrimo metodas. Tekstynų taikymas lingvistikoje.	2						2	2	
13. Istorinių tekstų analizė: rankraščiai kaip tyrimo šaltinis, vokiškų rankraščių skaitymas			2				2	3	
14. Istorinių tekstų analizė: kai kurių morfologijos aspektų tyrimas			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
15. Istorinių tekstų analizė: istorinė leksikografija, senųjų žodžių tyrimai, senoji leksika žodynuose ir pan.			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
16. Fonetika ir fonologija kaip tyrimų laukas. Kontrastyvinė fonetinių reiškinių analizė.			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
17. Morfologijos tyrimų laukas. Kai kurių formų darybos klausimų analizė atskiruose tekstuose ir naudojant tekstynus.			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
18. Leksikologijos tyrimų laukas. semantikos klausimai. Žodžių grupių, žodžių laukų, morfologinių laukų tyrimas.			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
19. Sintaksės tyrimų galimybės. Kalbėtoju			2				2	3	praktinių užuočių

(tekstui, žanrai ir pan.) būdingi sakinių tipai, įvairūs sakinio tyrimo parametrai. Sintaksinių ryšių raiška.								atlikimas, minipristatymas	
20.Stabiliųjų junginių/frazemų tyrimų laukas. Frazemos ribos ir tipologija, tyrimo galimybės naudojant automatinės paieškos ir tekstynų lingvistikos metodus.			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
21.Politinio diskurso analizės galimybės ir metodai.			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
22.Diskurso analizė kaip tyrimo metodas. Tyrimo galimybės ir rezultatai.			2				2	3	praktinių užuočių atlikimas, minipristatymas
23.Baigiamasis rašto (kursinis) darbas. (rekomenduojama viena iš seminaruose nagrinėtų problemų ar temų)			2				2	24	teorinės medžiagos rinkimas, kalbos duomenų radimas ir analizė, darbo rašymas
16. Baigiamasis kontrolinis darbas			2				2	8	Kartojimas
Iš viso	24		24				48	87	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
			Kaupiamasis vertinimas:
Rašto (kursinis) darbas	40 %	Pasibaigus semestruui sutartu laiku	<p>10 (puikiai). Puikios žinios, išskirtinis rašto darbas, aiški struktūra, teisingos apibrėžtys, geri pavyzdžiai, kalbama vokiečių mokslo kalba ir beveik be klaidų, analizė gili, išvados teisingos</p> <p>9 (l. g.). labai geros žinios, gerai struktūruotas ir aiškus darbas, bet kai kur galėtų būti vienas kitas papildymas ar daugiau pavyzdžių Vokiečių kalba gero lygio, išlaikomas mokslinis stilius, nedaug klaidų, geras metakalbos vartojimas, gili analizė, teisingos išvados.</p> <p>8 (gerai). Geros žinios. Aiškus ir gerai struktūruotas darbas, bet reikia kai ką papildyti, iš esmės teisingai vartojami kalbotyros terminai, aiški kalba, analizei vos trūksta gilumo, aprėpti ne visi aspektai</p> <p>7 (patenkinamai). Patenkinamos žinios ir gebėjimait, ne iki galo aiški/gera darbo struktūra, trūksta svarbių turinio aspektų. Kalba su klaidomis, bet dar neblogai suprantama ir išlaikomas mokslinis stilius. Analizei trūksta gilumo, aprėpti ne visi aspektai, išvados nelogiškos.</p> <p>6 (pakankamai). Žinios ir gebėjimai prastesni nei patenkinami, daug klaidų, informacijos spragų, neaiški struktūra, chaotiškas dėstymas netikslus terminų vartojimas, neaiški analizė, nesuprantama, kaip pasiektos išvados.</p> <p>5 (silpnai). Žinios ir gebėjimai atitinka tik minimalius reikalavimus, trūksta svarbios informacijos, nėra perėjimų, paaiškinimų, pavyzdžių. Pasiektas tik elementarus lygis, daug klaidų, dėl to mokslinis stilius neišlaikomas, analizė silpna, išvados neteisingos ar nepadarytos</p> <p>4, 3, 2, 1. Neįvykdyti minimalūs reikalavimai.</p> <p>Vertinimo sudėtis: Darbo struktūra: 1 balas pranešimo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, dėstymas, išvados, literatūros ir šaltinių sąrašas); Pranešimo koncepcija (įvadas): 1 balas pagrįstas temos pasirinkimas, aiškiai suformuluotas tikslas ir uždaviniai; Turinys: 4 balai tema atskleista išsamiai, remiamasi naujausia literatūra, nėra dalykinių klaidų, visi teiginiai pagrįsti, iliustruoti pavyzdžiais; Išvados/apibendrinimas: 1 balas išvados pagrįstos/apibendrinimas taiklus; Minties rišlumas: 1 balas mintys dėstomos rišliai, logiškai ir aiškiai, laikomasi įvade išdėstytos koncepcijos, metakalba vartojama teisingai Kalba: 2 balai dėstoma moksliniu stiliumi, vartojamų gramatinių struktūrų ir žodyno spektras platus, kalbos priemonės vartojamos taisyklingai</p>
Egzaminas	30%	Semestro pabaigoje	10 (puikiai). Puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai. Teisingai atsakyta į 95-100 proc. klausimų.

			<p>9 (labai gerai). Tvirtos, geros žinios ir gebėjimai. Teisingai atsakyta į 85-94 proc. klausimų.</p> <p>8 (gerai). Geresnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai. Teisingai atsakyta į 75-84 proc. klausimų.</p> <p>7 (vidutiniškai). Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra neesminių klaidų. Teisingai atsakyta į 65-74 proc. klausimų.</p> <p>6 (patenkinamai). Žinios ir gebėjimai blogesni nei vidutiniai, yra klaidų. Teisingai atsakyta į 55- 64 proc. klausimų.</p> <p>5 (silpnai). Žinios ir gebėjimai tenkina minimalius reikalavimus. Teisingai atsakyta į 51-54 proc. klausimų.</p> <p>4, 3, 2, 1. Netenkinami minimalūs reikalavimai.</p>
3.Darbas seminaruose	30%	semestro eigoje	Vertinami minipristatymai viso semestro metu (1 balas už vieną pristatymą). Semestro pabaigoje susumuojamas pateiktų pristatymų skaičius ir iš jo išvedamas pažymys (pateikti minipristatymai/dalyvavimas temos svarstyme padalinus iš temų skaičiaus)

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr./ tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Bus pateikiama VMA semestro metu				
Bartschat, Brigitte	1996	<i>Methoden der Sprachwissenschaft</i>		Berlin: Erich Schmid
Elsen, Hilke	2013	<i>Linguistische Theorien</i>		Tübingen: Narr
Graefen, Gabriele, Liedtke, Martina	2012	Germanistische Sprachwissenschaft		Tübingen/Basel: A. Francke
Gardt, Andreas	1999	<i>Geschichte der Sprachwissenschaft in Deutschland</i>		Berlin: de Gruyter
Papildoma literatūra				
Arens, Hans	1964	<i>Sprachwissenschaft. Der Gang ihrer Entwicklung von der Antike bis zur Gegenwart</i>		
Bußmann, Hadumod	2009	<i>Lexikon der Sprachwissenschaft</i>		Stuttgart: Kröner
Helbig, Gerhard	1988	<i>Entwicklung der Sprachwissenschaft seit 1970</i>		Leipzig: Bibliographisches Institut
Ludger Hoffmann (Hrsg.)	(2010)	<i>Sprachwissenschaft Ein Reader</i>		Berlin: de Gruyter

Atnaujinta: 2023-11-13

COURSE UNIT DESCRIPTION

Course unit title	Code
Grundlagen der germanistischen Linguistik	

Lecturer(s)	Department, Faculty
Coordinating: Assoc. Prof. Dr. Lina Plaušinaitytė Other:	Philologische Fakultät, Institut für Sprachen und Kulturen im Baltikum, Lehrstuhl für Deutsche Philologie

Study cycle	Type of the course unit
Erste Stufe	Wahlfach

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
Präsenzveranstaltungen	6. Semester	Deutsch

Requisites	
Prerequisites: Deutschkenntnisse auf Niveau \geq B2	Co-requisites (if relevant):

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5	135	48	87

Purpose of the course unit: programme competences to be developed

Es ist ein breit angelegter Grundlagenkurs zur deutschen Sprachwissenschaft. Das Ziel ist die Erörterung unterschiedlicher historischer und gegenwärtiger Forschungsrichtungen in der deutschen Sprachwissenschaft und das Aufzeigen verschiedener Analyse- und Untersuchungsmöglichkeiten. Als Fachkompetenzen sollen vermittelt werden: Wissen um die Sprachwissenschaft als Wissenschaftsdisziplin, Einordnung verschiedener Forschungsrichtungen und Fähigkeit zur Analyse des Deutschen auf verschiedenen Ebenen. Zugleich sollen die Fertigkeiten Lesen, Sprechen und Schreiben in Bezug auf die deutsche Sprache, analytisches und kritisches Denken, d. h. die Fähigkeit, sprachliche Phänomene zu analysieren, Gesetzmäßigkeiten und Zusammenhänge zu erkennen, die Fähigkeit zur Auswahl der Literatur, Stellung wichtiger problematischer Fragen und Umsetzung sinnvoller Lösungsstrategien, gefördert werden. Die Anfertigung der schriftlichen Hausarbeit dient der besseren Vorbereitung auf das Verfassen der Bachelorarbeit. Darüber hinaus sollen Lernbereitschaft sowie ergebnis- und zielorientiertes Handeln, Organisations- und Planungsfähigkeit gestärkt werden.

Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
Die Studierenden		
<ul style="list-style-type: none"> – Kennen die Geschichte der deutschen Sprachwissenschaft in ihrer Entwicklung vom 17. Jh. bis in die Gegenwart – kennen und verstehen die wichtigsten sprachwissenschaftlichen Begriffe und Termini und sind in der Lage, sie angemessen zu verwenden und zu erklären; – können sprachwissenschaftliche Texte in deutscher Sprache verstehen; 	Vorlesungen mit vorlesungsbegleitenden Aufgaben, Seminare, Lesen und Analyse wissenschaftlicher Texte	Schriftliche Prüfung (multiple-choice-test) mündliche Beteiligung an den Seminaren, Beantwortung von zielgerichteten Fragen Zusammenfassung eines wissenschaftlichen Artikels
<ul style="list-style-type: none"> – sind in der Lage, unter Anwendung geeigneter Terminologie verschiedene sprachwissenschaftliche Forschungsrichtungen 	Informationsrecherche, Lesen und Analyse wissenschaftlicher Literatur, Gruppendiskussion,	mündliche Beteiligung an den Seminaren, Beantwortung zielgerichteter Fragen,

<p>der deutschen Sprache zu analysieren, zu beschreiben und zu erklären;</p> <ul style="list-style-type: none"> – sind in der Lage, verschiedene Forschungsrichtungen der Sprachwissenschaft zeitlich und wissenschaftsgeschichtlich zu erkennen und einzuordnen; – können sich in korrektem Deutsch über wissenschaftliche Probleme auf dem Gebiet der deutschen Sprachwissenschaft ausdrücken; – sind der Lage, nach Informationen in unterschiedlichen Quellen und unter Anwendung moderner Informationstechnologien zu suchen; 	Vorbereitung der Seminaraufgaben, schriftliche Hausarbeit	Erarbeitung und Präsentation mündlicher Berichte zu sprachwissenschaftlichen Themen, Zusammenfassung eines wissenschaftlichen Artikels
<ul style="list-style-type: none"> – sind in der Lage, eine bestimmte sprachwissenschaftliche Zugangsweise zu einem bestimmten sprachlichen Phänomen zu identifizieren, zu analysieren, zu verstehen und kritisch auszuwerten; 	Vorbereitung der Seminaraufgaben, Gruppendiskussion, schriftliche Hausarbeit	mündliche Beteiligung an den Seminaren, Beantwortung von Fragen Zusammenfassung eines wissenschaftlichen Artikels
<ul style="list-style-type: none"> – sind in der Lage, ein bestimmtes sprachliches Phänomen von einem gewählten Standpunkt aus zu analysieren und die Analyseergebnisse zu beschreiben 	Vorbereitung der Seminaraufgaben, Gruppendiskussionen, schriftliche Hausarbeit	
<ul style="list-style-type: none"> – können Zeit effektiv planen und vorgegebene Fristen einhalten; 	Erledigung von Hausaufgaben	es werden nur rechtzeitig eingereichte Aufgaben bewertet; Minivorträge und schriftliche Hausarbeiten müssen zu vorgegebenen Fristen präsentiert werden; werden vorgegebene Fristen nicht eingehalten, werden die Aufgaben nicht bewertet
<ul style="list-style-type: none"> – sind in der Lage, ihre Lernergebnisse und ihre akademischen Aktivitäten zu evaluieren und streben eine Verbesserung der Ergebnisse an. 	Analyse von eigenen Präsentationen und der Präsentationen von Kollegen	Rückmeldungen und Kommentare

Course content: breakdown of the topics	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship/work placement	Contact hours, total	Individual work	Assignments
1. Die Anfänge der wissenschaftlichen Beschäftigung mit deutscher Sprache im 17. Jh. Sprachgesellschaften und ihre Tätigkeit. Diskussion über die Form und Grundlage der deutschen Hochsprache. Der Einfluss des Französischen und dessen Rolle bei der wissenschaftlichen Beschäftigung mit Deutsch. Entstehung erster Bedeutungswörterbücher und deskriptiver Grammatiken des Deutschen. Justus Georg Schottel, Kaspar Stieler u. a.	2						2	2	Lesen und Analyse wissenschaftlicher Literatur, Gruppendiskussion
2. Die Bemühungen um die Kodifikation der deutschen Sprache im 18. Jh. Suche nach einer einheitlichen Sprachform und Normierungsversuche. Grundsätze der Grammatik von Johann Christoph Gottsched. Grammatik und Wörterbuch von Johann Christoph Adelung.	2						2	2	Analyse wissenschaftlicher Literatur, Gruppendiskussion
3. Die philosophische Richtung der Sprachwissenschaft in der Aufklärungszeit.	2						4	2	

Forschungsmethode. Anwendung der Korpora in der Linguistik.								wissenschaftlicher Literatur, Gruppendiskussion
13.Analyse historischer Texte: Handschriftenkunde, Handschriftenlesen			2				3	Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
14.Analyse historischer Texte: ausgewählte Fragen zur Morphologie			2				3	Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
15.Analyse historischer Texte: historische Lexikographie. Untersuchung einzelner Wörterbücher, bestimmter Wortschatzgruppen u. ä.			2				3	Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
16.Phonetik und Phonologie als Untersuchungsgebiet. Kontrastive Beschreibung phonetischer Erscheinungen.			2					Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
17.Untersuchungsfeld Morphologie. Analyse ausgewählter Formprobleme anhand von Einzeltexten und Textkorpora.			2					Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
18.Untersuchungsfeld Lexikologie/Semantik. Untersuchungen zu bestimmten Wortgruppen, -familien, -feldern			2					Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
19.Untersuchungsfeld Syntax. für bestimmte Sprecher (Texte, Gattungen etc.) typische Satztypen. Ausdruck syntaktischer Relationen			2				3	Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
20.Untersuchungsfeld stabile Wortverbindungen/Phraseme. Probleme ihrer Identifikation und Zuordnung anhand ausgewählter Texte u./o. Textkorpora			2				3	Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
21.Untersuchungsfeld politische Sprache. Sprachliche Mittel politischer Beeinflussung.			2				3	Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
22.Untersuchungsfeld Diskurs. Zu welchen Erkenntnissen kann die Untersuchung des Sprachgebrauchs im Diskurs führen?							3	Vorbereitung praktischer Aufgaben, Lektüre, Minipräsentation
23.Schriftliche Hausarbeit (gerne zu einem im Seminar behandelten Thema/Problem)			2			2	24	Sammeln des theoretischen Materials, Analyse der Sprachdaten, schriftliche Ausarbeitung
24.Abschlussstest			2			2	8	Wiederholung des Vorlesungsmaterials
Total	24		24				48	87

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Schriftliche Hausarbeit	40 %	Zu gegebener Zeit	10 (ausgezeichnet). Ausgezeichnete Kenntnisse und Fertigkeiten, klare Struktur, korrekte Behauptungen und gute Beispiele, weitgehend fehlerfreies Wissenschaftsdeutsch und passender Gebrauch der Metasprache. Eingehende Analysen der sprachlichen Daten, passende Anwendung der Methoden, korrekte Schlussfolgerungen. 9 (sehr gut). Sehr gute Kenntnisse und Fertigkeiten, sehr gut strukturierte und klare Darstellung, aber eventuell ein paar Ergänzungen nötig. Ein weitgehend einwandfreies Wissenschaftsdeutsch, wenige Fehler, bewusst eingesetzte metasprachliche Ausdrücke. Eingehende Analyse und mehr oder weniger korrekte Schlussfolgerungen 8 (gut). Gute Kenntnisse und Fertigkeiten. Gut strukturierte und klare Arbeit, aber ein paar Ergänzungen nötig, sprachwissenschaftliche Termini werden weitestgehend korrekt benutzt. Übergänge nicht immer deutlich. Analyse an einigen

			<p>Stellen ergänzungsbedürftig.</p> <p>7 (befriedigend). Befriedigende Kenntnisse und Fertigkeiten, kleinere Mängel bei der Struktur und Fehlen einiger nicht ganz unwesentlicher Aspekte. Sprachlich nicht ganz einwandfrei, aber noch gut verständlich und im passenden Wissenschaftsstil gehalten. Übergänge und Metasprache nicht immer korrekt (bzw. nicht ausreichend). Analyse etwas oberflächlich, einige wichtige Aspekte ausgelassen.</p> <p>6 (ausreichend). Kenntnisse und Fertigkeiten sind schlechter als befriedigend, es gibt Fehler, Informationslücken, Struktur ist nicht ganz klar, manchmal sogar chaotisch. Zahlreiche Fehler und nicht immer adäquate Gebrauch von Termini und Metasprache. Analyse oberflächlich, daher keine korrekten Schlussfolgerungen möglich.</p> <p>5 (schwach). Kenntnisse und Fertigkeiten entsprechen nur minimalen Anforderungen, es fehlen wichtige Informationen, Übergänge und Erklärungen. Es geht kaum über das ganz Elementare hinaus, der Ausdruck ist durch zahlreiche Fehler eingeschränkt, wissenschaftliche Ausdrucksweise eher schwach, Analyse nur in Ansätzen durchgeführt, die wesentlichen Aspekte nicht erwähnt, daher Schlussfolgerungen falsch oder unbegründet.</p> <p>4, 3, 2, 1. Minimale Anforderungen werden nicht erfüllt.</p> <p>Punktzahl für einzelne Bestandteile:</p> <p>Struktur: 1 Punkt Klare und logische Struktur, alle Teile sind vorhanden (Einleitung, Hauptteil, Zusammenfassung/Schlussfolgerungen, Quellen)</p> <p>Konzept, Einleitung: 1 Punkt Klar formuliertes Ziel und Aufgaben, (Möglich: begründete Themenwahl)</p> <p>Inhalt: 4 Punkte Ausführliche Darstellung des Themas auf der Grundlage neuester bzw. einschlägiger Literatur, keine inhaltlichen Fehler, alle Argumente und Behauptungen sind klar und begründet sowie mit Beispielen veranschaulicht.</p> <p>Zusammenfassung/ev. Schlussfolgerungen: 1 P. Korrekte Zusammenfassung, logische Schlussfolgerung;</p> <p>Darstellungslogik: 1 P. Die Gedanken werden zusammenhängend und klar dargelegt, das Konzept wird stets eingehalten, Übergänge angezeigt und das Wichtigste hervorgehoben</p> <p>Sprache: 2 P. Wissenschaftlicher Stil, breites Spektrum an Wortschatz und grammatischen Strukturen, korrekte Anwendung der sprachlichen Ausdrucksmittel</p>
Test	30 %	Ende des Kurses	<p>10 (ausgezeichnet). Ausgezeichnete Kenntnisse und Fertigkeiten. Richtige Antworten auf 95-100 % der Fragen.</p> <p>9 (sehr gut). Sehr gute Kenntnisse und Fertigkeiten. Richtige Antworten auf 85-94 % der Fragen.</p> <p>8 (gut). Gute Kenntnisse und Fertigkeiten. Richtige Antworten auf 75-84 % der Fragen.</p> <p>7 (befriedigend). Befriedigende Kenntnisse und Fertigkeiten, es gibt vereinzelte Fehler. Richtige Antworten auf 65-74 % der Fragen.</p> <p>6 (ausreichend). Kenntnisse und Fertigkeiten sind schlechter als befriedigend, es gibt Fehler. Richtige Antworten auf 55-64 % der Fragen.</p> <p>5 (schwach). Kenntnisse und Fertigkeiten entsprechen minimalen Anforderungen. Richtige Antworten auf 51-54 % der Fragen.</p> <p>4, 3, 2, 1. Minimale Anforderungen werden nicht erfüllt.</p>
Mitarbeit an den SEMinaren	30%	Im Laufe des ganzen Semesters	<p>Jedes Seminar muss vorbereitet werden, eine Minipräsentation (2-3 Minuten) zum Seminarthema wird erwartet.</p> <p>Problemerkennung, Besprechung möglicher Lösungen. Jede</p>

			Minipräsentation gibt 1 Punkt, am Ende ergibt sich daraus die Note.
--	--	--	---

Author	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication; pages	Publishing house or internet site
Required reading				
Wird im Laufe des Semesters auf VMA zur Verfügung gestellt				
Bartschat, Brigitte	1996	Methoden der Sprachwissenschaft		Berlin: Erich Schmidt
Gardt, Andreas	1999	Geschichte der deutschen Sprachwissenschaft		Berlin/New York: de Gruyter
Graefen, Gabriele, Liedtke, Martina	2012	Germanistische Sprachwissenschaft		Tübingen/Basel: A. Francke
Recommended reading				
Adamzik, Kirsten	2004	Textlinguistik. Eine einführende Darstellung.		Tübingen: Niemeyer
Arens, Hans	1969	Sprachwissenschaft. Der Gang ihrer Entwicklung von der Antike bis zur Gegenwart. 2.Aufl.		Freiburg/München: Alber
Bußmann, Hadumod	2009	Lexikon der Sprachwissenschaft		Stuttgart: Kröner
Graefen, Gabriele, Liedtke, Martina	2012	Germanistische Sprachwissenschaft		Tübingen/Basel: A. Francke
Gross, Harro	1998	Einführung in die germanistische Linguistik		München: iudicium
Haß-Zumkehr, Ulrike	2001	Deutsche Wörterbücher		Berlin/New York: de Gruyter
Helbig, Gerhard	1974	Geschichte der neueren Sprachwissenschaft.		Rowohlt: Reinbek b. Hamburg
Helbig, Gerhard	1988	Entwicklung der Sprachwissenschaft seit 1970. 2. Aufl.		Bibliographisches Institut: Leipzig
Hindelang, Götz	1994	Einführung in die Sprechakttheorie		Tübingen: Niemeyer
Lyons, John	1983 (oder neuere)	Die Sprache		München ,C. H. Beck
Pittner, Karin	2016	Einführung in die germanistische Linguistik		

Stand: 13.11.2023